

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх.№	52-654-04-30
Дата	05.10.2026г.

ЧРЕЗ
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
52-РОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

15.31
[Signature]

ДО
Г-ЖА ЯНКА ТЯНКОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 във връзка с чл. 77, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание предлагаме изменения и допълнения в общ законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, № 52-653-123-6 от 14.05.2026 г., както следва:

1. Параграф 1 се заличава.

2. В § 2:

а) точка 1 се заличава;

б) в т. 2 думите „юридически науки“ се заменят с „правни науки“.

3. Параграф 3 се изменя така:

„§ 3. В чл. 18, ал. 1 се създават т. 12 и 13:

„12. е лице, което в рамките на предходния мандат на изборните членове на Висшия съдебен съвет е било председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд или главен прокурор;

13. е лице, което през последните две години е било заместник на лице по т. 12 за повече от 6 месеца, без значение дали е имало прекъсвания в изпълнението на функциите.“

4. В § 4 вариант 1 се заличава.

5. В § 5:

а) вариант 1 се заличава;

б) вариант 2 се изменя така:

„§ 5. В чл. 30 се създават ал. 8 и 9:

„(8) До встъпването на новоизбраните членове пленумът на Висшия съдебен съвет, съответно съдийската и прокурорската колегия, отлагат приемането на решения, които пряко засягат организацията и функционирането на съдебната система, касаят нейната независимост или имат траен кадрови или организационен ефект, ако е изминала повече от една година от изтичане на мандата на изборните членове.

(9) За решения по ал. 8 се считат:

1. издаване на крайни актове за упражняване на правомощия по ал. 2, т. 7, 8, 9, 15 и 23;

2. назначаване, повишаване и преместване на съдии, прокурори и следователи;

3. назначаване на административни ръководители в органите на съдебна власт;

4. разкриване и съкращаване на длъжности на съдебни служители;

5. приемане на промени в Кодекса за етично поведение на българските съдии и Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи.“

6. В § 6:

а) вариант 1 се заличава;

б) вариант 2 се изменя така:

„§ 6. В чл. 33 се създава ал. 9:

„(9) Архивът от видеоизлъчването по ал. 7 се съхранява за период от пет години и се публикува в интернет.“

7. Параграф 7 се изменя така:

„ § 7. В чл. 36 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „Заинтересованите лица“ се добавя „и министърът на правосъдието“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Жалбата срещу решение по чл. 30, ал. 5, т. 9 се разглежда от състав от двама съдии от Върховния касационен съд и един съдия от Върховния административен съд, определени на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение. В останалите случаи жалбата се разглежда от тричленен състав на Върховния административен съд.“

3. В ал. 3 се създава изречение второ: „Решението на състава по ал. 2, изречение първо е окончателно.““

8. Параграф 8 се заличава.

9. В § 9 вариант 1 се заличава.

10. Параграф 11 се изменя така:

„§ 11. В чл. 145 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 6:

„(6) Лицата имат право на адвокатска защита в хода на проверката по ал. 1, т. 2 и 3.“

2. Досегашната ал. 6 става ал. 7.“

11. Създава се параграф 11а:

„§ 11а. В чл. 169 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „или добра“ се заличават.

2. В ал. 2:

а) в изречение първо думите „или „добра“ се заличават;

б) изречение второ се заличава.

3. Алинея 5 се изменя така:

„(5) След освобождаване от длъжността административен ръководител и заместник на административен ръководител лицата се връщат на заеманата преди избора длъжност на съдия, прокурор или следовател.“

12. В § 12:

а) вариант 1 се заличава;

б) вариант 2 се изменя така:

„§ 12. В чл. 173 ал. 15 се изменя така:

„(15) При предсрочно прекратяване или при изтичане на мандата на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд или главния прокурор, пленумът на Висшия съдебен съвет по предложение на съответната колегия или на министъра на правосъдието определя временно изпълняващ съответните функции, при спазване на следното условие: едно и също лице няма право да изпълнява съответните функции за срок, по-дълъг от шест месеца, без значение дали е имало прекъсвания в изпълнението на функциите. По предложение на органите по предходното изречение пленумът на Висшия съдебен съвет може да прекрати временното изпълнение на съответните функции и преди изтичане на шест месеца. Решенията на пленума на Висшия съдебен съвет по тази алинея се приемат с мнозинство не по-малко от тринадесет гласа.“

13. Параграф 13 се изменя така:

„§ 13. В чл. 175 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

„(3) Административен ръководител и заместник на административен ръководител се освобождават от длъжност предсрочно и в случаите на периодична или извънредна атестация с положителна комплексна оценка по-ниска от „много добра“.“

2. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

3. Досегашната ал. 4 става ал. 5 и в нея се създава изречение трето: „Предложение за определяне и освобождаване на лице по предходното изречение може да прави и министърът на правосъдието.“

4. Досегашните ал. 5 – 7 стават съответно ал. 6 – 8.

5. Досегашната ал. 8 става ал. 9 и в нея в изречение първо накрая се добавя: „а когато липсва административен ръководител – по предложение на министъра на правосъдието“.

14. Създава се § 13а:

„§ 13а. В чл. 182 се правят следните изменения:

1. В ал. 6 думите „пред Върховния административен съд“ се заличават.

2. В ал. 7 думите „Върховният административен съд“ се заменят със „Съдебният състав по чл. 36, ал. 2, изречение първо“.

15. Създава се § 13б:

„§ 13б. В чл. 187, ал. 3 думите „Върховният административен съд“ се заменят със „Съдебният състав по чл. 36, ал. 2, изречение първо“.

16. Създава се § 13в:

„§ 13в. В чл. 197 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 4:

а) в изречение първо думите „и от заместник на административен ръководител“ се заличават;

б) създава се изречение трето: „Периодично атестиране се извършва на всеки 5 години.“

2. В ал. 5 думите „ако от последното периодично атестиране са изминали 5 години“ се заличават.“

17. Създава се § 13г:

„§ 13г. В чл. 200 се създава ал. 4:

„(4) Периодичното атестиране на административен ръководител и на заместник на административен ръководител представлява оценка на професионалната компетентност, деловите качества и спазването на правилата на съответния етичен кодекс за период от три години.“

18. Създава се § 13д:

„§ 13д. В чл. 232 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и в него след думите „дисциплинарно освобождаване от длъжност“ се добавя „както и за освобождаване от длъжност като административен ръководител или заместник на административен ръководител“.

2. Създават се ал. 2 и 3:

„(2) При образувано дисциплинарно производство за налагане на наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност на административен ръководител или заместник на административен ръководител, както и на наказание освобождаване от длъжност като административен ръководител или заместник на административен ръководител съответната колегия на Висшия съдебен съвет може да го отстрани от длъжност и по предложение на вносителя на предложението за налагане на дисциплинарно наказание. Колегията се произнася в 7-дневен срок от постъпване на искането.

(3) Жалбите срещу решението по ал. 1 и ал. 2 се разглеждат в 14-дневен срок от подаването им от тричленен състав на Върховния касационен съд, чието решение не подлежи на обжалване.“

19. Създава се § 13е:

„§ 13е. В чл. 258 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 се създава изречение второ: „Изтеглянето на въпросите и делата за писмения изпит и провеждането на устния изпит се излъчват в реално време в интернет и се записват.“

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Изпитите по ал. 2 се провеждат от комисия в състав председател и четирима членове, която включва един съдия с ранг на съдия във Върховния касационен съд или Върховния административен съд, определен от общото събрание на съдиите във Върховния касационен съд, един прокурор с ранг на прокурор във Върховната касационна прокуратура, определен от общото събрание на прокурорите във Върховната касационна прокуратура, заемащи длъжност не по-ниска от съдия в окръжен съд, съответно прокурор в окръжна прокуратура, избрани на случаен принцип с публичен жребий, един представител, излъчен от министъра на правосъдието, и двама

хабилитираши преподаватели по правни науки, определени с проведен от Министерството на правосъдието публичен жребий. Комисията избира председател измежду членовете си. В комисията не могат да участват постоянни преподаватели в Националния институт на правосъдието, както и членове на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.“

20. Създава се § 13ж:

„§ 13ж. В чл. 310, ал. 1, изречение първо думите „6 месеца“ се заменят с „една година“, а в изречение второ думата „Шестмесечният“ се заменя с „Едногодишният“.

21. Създава се § 13з:

„§ 13з. В чл. 312 се създава ал. 6:

„(6) Органите на съдебната власт предоставят необходимата информация и съдействие при осъществяване на правомощието на министъра на правосъдието по ал. 1, т. 4.“

22. Параграф 14 се заличава.

23. Параграф 15 се изменя така:

„§ 15. В чл. 323 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 4:

„(4) Когато привлеченото към дисциплинарна отговорност лице не е било изслушано от дисциплинарнонаказващия орган или не са му били искани писмени обяснения, съдът отменя наложеното дисциплинарно наказание, без да разглежда делото по същество, освен ако лицето е отказало да бъде изслушано или да даде обяснения.“

2. Досегашната ал. 4 става ал. 5.“

24. Параграф 16 се заличава.

25. Параграф 17 се заличава.

26. Параграф 18 се изменя така:

„§ 18. Определените за временно изпълняващи функциите председател на Върховния административен съд и главен прокурор към датата на влизане в сила на този закон изпълняват функциите до изтичане на 6-месечен срок от датата на определянето им за временно изпълняващи съответните функции.“

27. Параграф 19 се заличава.

28. Параграф 20 се заличава.

29. Параграф 21, вариант 1 и вариант 2 се заличават.

30. Параграф 22 се изменя така:

„§ 22. Общо числеността на персонала на органите на съдебната власт и на администрацията на Висшия съдебен съвет, на Инспектората към Висшия съдебен съвет, на Националния институт на правосъдието и на органите на съдебната власт, установена

в съответните актове към датата на влизане в сила на този закон, не може да бъде увеличавана.“

31. Параграф 24 се изменя така:

„§ 24. (1) Общите събрания по чл. 29а, ал. 1 – 3 се свикват в седемдневен срок от срок от влизане в сила на този закон.

(2) Пленумът на Висшия съдебен съвет приема правила за произвеждането на избори на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите по чл. 29б, ал. 2, придружени от план-график за провеждането на изборите, съдържащ всички необходими действия за организационно-техническата им подготовка, съобразени с минималните срокове, предвидени в закона.

(3) Висшият съдебен съвет организира произвеждане на избори за изборни членове от квотата на съдии, прокурори и следователи с хартиени бюлетини, като броят на избирателните секции следва да съвпада с броя и местоположението на окръжните съдилища. Броят и местоположението на избирателните секции за избор на следовател може да съвпадат с броя и местоположението на апелативните съдилища.

(4) Извън броя на секциите по ал. 3 за обезпечаване на нормалното провеждане на изборите може да се разкриват и повече от една секция в окръжните съдилища в градовете с районно деление, съобразно броя на съдиите и прокурорите в съответния изборен съдебен район. При определяне на избирателните секции чл. 29з, ал. 2, изречение второ не се прилага, като максималният брой съдии и прокурори, за които се определя една секция, е триста.

(5) Прекият избор на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите може да се произвежда и чрез електронно дистанционно гласуване, единствено в случай че преди избора Висшият съдебен съвет внедри система, която да гарантира тайната на гласуването и свободното волеизявление при спазване на принципа „един човек-един глас“, която отговаря на изискванията за мрежова и информационна сигурност, определени в наредбата по чл. 3, ал. 2 от Закона за киберсигурност, както и на Приложение III към Препоръка REC (2004)11 на Съвета на Европа за правните, оперативни и технически стандарти за електронно гласуване. При гласуване съдията, прокурорът или следователят се идентифицира електронно със средство за електронна идентификация с ниво на осигуреност „високо“ или с квалифициран електронен подпис по смисъла на Регламент (ЕС) 910/2014.“

32. Създава се нов § 24а:

„§ 24а. До встъпването в длъжност на нов главен инспектор и инспектори в Инспектората към Висшия съдебен съвет сроковете по чл. 310 спират да текат.“

33. Създава се нов § 24б:

„§ 24б. Правилата на чл. 30, ал. 8 и 9 се прилагат и към заварените към влизането в сила на закона производства, с изключение на назначаването на младши съдии, младши прокурори и младши следователи по чл. 258а, ал. 3 след успешно завършване на обучението и полагане на изпита по § 24в.“

34. Създава се нов § 24в:

„§ 24в. Изпитите по чл. 258, ал. 2 по отношение на кандидатите, за които срокът за обучение е изтекъл към датата на влизане на този закон в сила, се провеждат по реда на този закон. Изпитите се насрочват в едномесечен срок от влизане на закона в сила.“

35. Създава се § 24г:

„§ 24г. В едногодишен срок от избирането на членове на Висшия съдебен съвет съдийската, съответно прокурорската колегия извършва извънредно атестиране на административните ръководители и на техните заместници.“

Мотиви:

Предлага се отпадане на § 1 от общия законопроект, тъй като с него се изнемва конституционно гарантирана компетентност на народните представители, които на практика са задължени да действат в условията на обвързана компетентност спрямо предложителите.

В § 2 се предлага отпадане на изменението в чл. 17, ал. 1 ЗСВ, доколкото изискванията към изборните членове на Висшия съдебен съвет са установени в Конституцията. С оглед Решение № 13 от 26.07.2024 г. по к. д. № 1/2024 г. на Конституционния съд в Конституцията не се предвижда изискване за политическа неутралност. Забраната за избор на действащи прокурори и следователи също не намира опора в Конституцията, а и ги дискриминира спрямо съдиите, като ограничава конституционно гарантираното им право на труд. По същите причини се предлага и отпадане на § 17. С предложението по чл. 17, ал. 2 ЗСВ се цели осигуряване на терминологично съответствие със съществуващите разпоредби на ЗСВ (чл. 16, ал. 3, чл. 183, ал. 2, чл. 189, ал. 5, чл. 262, ал. 2 и чл. 299, ал. 3).

Предлага се нова формулировка на § 3, която отчита разликата в статута на различните лица, степента на сходство на изпълняваните функции с тези на членовете на Висшия съдебен съвет (ВСС) и мястото им в административната йерархия на съдебната система. С оглед на принципа за пропорционалност следва ограничителният срок за заместниците на административните ръководители да е по-кратък от този на самите административни ръководители.

Вариант 1 на § 4, от една страна, аналогично на § 1 ограничава компетентността на Народното събрание. От друга страна, предлаганите справки противоречат на презумпцията за невинност и накърняват правото на личен живот. Поради това се предлага § 4, вариант 1 да отпадне. По същите съображения се предлага отпадане и на § 9, вариант 1 и § 14.

Предложеният вариант 1 на § 5 се различава от конституционно установеното съотношение на квотите във Висшия съдебен съвет, като придава по-голяма тежест на гласовете на членовете, избрани от съдии. Той не съответства и на конституционно предвидените компетентности на пленума и колегиите на ВСС. Затова предлагаме неговото отпадане. По отношение на вариант 2 за § 5 се предлага ключовите решения, чието вземане се замразява след изтичане на повече от една година след мандата на членовете на ВСС, да бъдат изрично посочени с цел избягване на противоречия в практиката.

Предлага се отпадане на вариант 1 на § 6, тъй като материята е уредена с прецизирания вариант 2 на § 5.

Предлага се отпадане на част от вариант 2 на § 6 по съображенията, посочени към вариант 1 на § 5.

С предложената редакция за § 7, както и с предложените нови параграфи относно чл. 182 и 187 ЗСВ се въвежда обжалваемост на актовете на ВСС в конкурсни процедури пред смесен състав от Върховния касационен съд и Върховния административен съд (ВАС), което отчита спецификата на тези актове.

С § 8, от една страна, се поставя изрично изискване кандидатът за главен инспектор да е съдия, а от друга страна, въведените твърде високи изисквания към специфичния стаж на кандидатите за инспектори на практика също ограничават избора само до съдии, съответно прокурори. Това противоречи на Конституцията (Решение № 10 от 2011 г. по к.д. № 6/2011 г. на КС).

Параграф 11 е вътрешно противоречив и непоследователен, а освен това възстановява „предварителните проверки“, които са несъвместими с действащия конституционен и законодателен понятиен апарат. С оглед избягване на съмнения в практиката е уместно изричното закрепване и на законово ниво на правото на гражданите на защитник по чл. 56 от Конституцията.

С нов § 11а се предлагат изменения в чл. 169 ЗСВ, насочени към осигуряване на по-добро качество на изпълняване на ръководните длъжности. Премахва се освен това възможността заемането на ръководна длъжност да се използва за заобикаляне на конкурсното начало при повишаване.

Предлага се по-изчерпателна редакция на § 12, вариант 2 – посочване на компетентните да правят предложения лица, на приложимото мнозинство, както и че, доколкото определянето на изпълняващ функциите е с цел временно разрешаване на кадрова необходимост, то определеното лице не се ползва с непредвиден в Конституцията мандат. По отношение на вариант 1 на § 12 са важими съображенията, изложени по § 4, вариант 1.

По отношение на § 13 относно чл. 175 ЗСВ се предвиждат гаранции за добро изпълнение на ръководните длъжности. Изрично се урежда правомощието на министъра на правосъдието да прави предложения и по отношение на изпълняващите функциите на административни ръководители в съответствие с чл. 130в, т. 3 от Конституцията. Когато длъжността на административен ръководител не е заета, не е налице оправомощен субект, който да поиска освобождаване на заместника на този административен ръководител, поради което необходимият баланс следва да бъде гарантиран чрез въвеждане на такова правомощие за министъра на правосъдието.

С новите § 13в и 13г се прецизира срокът, през който се извършва периодично атестиране.

Предлага се създаването и на нов § 13д. С оглед на значението на административните ръководители за правилното организиране на дейността на органите на съдебната система, следва да се отчитат рисковете, когато тези лица потенциално са извършили нарушения, за които е поискано налагане на дисциплинарни наказания по чл. 308, ал. 1, т. 5 и 6 ЗСВ. В тези случаи следва да се даде възможност искането за временното им отстраняване до приключване на дисциплинарното производство да бъде направено и от министъра на правосъдието.

Предлага се създаването на нов § 13е. Въвеждат се различни изисквания към състава на изпитните комисии, спрямо тези, които са провели изпита за младшите магистрати, както и документиране и публичност на проведените изпити, с цел гарантира прозрачност при формиране на изпитните комисии и провеждане на изпитите след обучението в Националния институт на правосъдието.

С нов § 13ж се предлага преклузивният срок след откриване на нарушението за образуване на дисциплинарно производство да бъде увеличен с шест месеца, доколкото в практиката се установява, че е недостатъчен.

Предлагаме преходните разпоредби да бъдат приведени в съответствие с горните предложения.

Ограниченията на компетентността на ВСС с изтекъл мандат следва да се прилагат и към заварените случаи. Изключение следва да бъде допуснато по отношение на правомощието за назначаване на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи, издържали финалния изпит в Националния институт на правосъдието, проведен по новите правила.

По отношение на § 18 се предлага определените за временно изпълняващи функциите председател на ВАС и главен прокурор към датата на влизане в сила на този закон да изпълняват функциите до изтичане на 6-месечен срок от датата на определянето им за временно изпълняващи съответните функции. Мотивите за това са, че немалка част от този срок вече е изтекъл и не е оправдано в момент, в който ще започне процедурата по конституиране на нов Висш съдебен съвет, паралелно с това да стартират и процедури по определяне на нови изпълняващи функциите.

Предлага се прецизиране на параграф 22, тъй като е възможно от посочената в него дата (на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. е придадено действие от 1 януари 2025 г.) до настоящия момент да е налице промяна в числеността на персонала на органите на съдебната власт.

ВНОСИТЕЛИ:

Александра Венелева
Сашка Николова

Димитър Петров
Силвия Крестинска
Николета Тодорова

Елена Жуева-
Михаил Трифонов
Анна Зорина,
Александр Везев,
Доминика Костова,
Анна Тихова,
Стефан Зарзев-Сарафов
Славяна Василева